

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra Oddělení praxe

Bakalářská práce

SOCIÁLNÍ REHABILITACE PRO RODINY S DĚTMI

Vedoucí práce: Mgr. Helena Machulová, PhD.

Autor práce: Alena Marešová, DiS.

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Forma studia: prezenční

Ročník: třetí

2020

Prohlášení: Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

24. dubna 2020

.....

Alena Marešová, DiS.

Poděkování: Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Heleně Machulové, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Touto cestou bych také, chtěla poděkovat své rodině za podporu během studia.

Obsah

ÚVOD	5
1. Rodičovství a rodina	6
1.1 Pojem rodina	6
1.2 Funkce rodiny	8
1.3 Rodičovství	10
1.4 Poruchy rodičovství	11
2. Posouzení funkčnosti rodiny	12
2.1 Hodnocení rodiny	15
2.2 Nástroje k posouzení rodiny	17
2.3 Riziková (ohrožená) rodina	19
3. Sociální rehabilitace	20
3.1 Vysvětlení pojmu	21
3.2 Cílové skupiny sociální rehabilitace	21
3.3 Formy sociální rehabilitace	23
3.4 Sociální rehabilitace jako sociální služba v dětském centru Jihočeského kraje, o.p.s. Strakonice	24
3.5 Sanace rodiny	27
3.6 Legislativní rámec sanace rodiny	29
ZÁVĚR	31
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	32
SEZNAM PŘÍLOH	35
PŘÍLOHA	36
ABSTRAKT	37
ABSTRACT	38

ÚVOD

Prošla jsem si několika praxemi a nejvíce se mi líbilo právě na sociální rehabilitaci v dětském centru ve Strakonících. Práce s dětmi mě naplňuje a baví. Mnohem více než práce s dětmi mě však zaujala sociální rehabilitace, kterou dětské centrum poskytuje pro rodiny s dětmi. Díky praxi jsem mohla nahlédnout pod pokličku sociální rehabilitace a udělat si tak jasný obrázek o tom, jak pomáhají rodinám, které nezvládají základní péči o dítě.

Cílem mé práce je popsat, jak může sociální rehabilitace pomoci rodinám, které nezvládají péči o své dítě. V tomto tématu se zaměřuji na osoby, které se ocitají v tíživé životní situaci, a tím pádem nemohou pečovat o své děti.

Má bakalářská práce je rozdělena do tří kapitol. V první kapitole se věnuji charakteristice rodiny. Zde se zaměřuji na definice rodiny, její funkce, rodičovství a v neposlední řadě a poruchy rodičovství.

Druhá kapitola je zaměřena na posouzení rodiny, zejména jak rodina funguje a jak by měla fungovat. Dále je kapitola věnována ohrožené a mnohoproblémové rodině.

Ve třetí kapitole je představena sociální rehabilitace. Tato kapitola je zaměřena zejména na vysvětlení pojmu, dále na cílovou skupinu sociální rehabilitace, formy sociální rehabilitace a na principy, do kterých spadá sanace rodiny. Také je v této části vysvětleno, co sanace rodiny je.

Při psaní práce je využito dostupné literatury, která se věnuje této problematice z pohledu sociální práce, psychologie. Za nejdůležitější pokládám knihy Oldřicha Matouška a Hany Pazlarové – Hodnocení ohroženého dítěte. Mnoho informací mi rovněž poskytla kniha od Oldřicha Matouška a Hany Pazlarové – Podpora rodiny: manuál pro pomáhající profese. Dále je zdrojem i kniha od Gillernové a Kebzi – psychologické aspekty změn v české společnosti. K vypracování mé práce je použito mnoho další literatury nebo také zákony.

1. Rodičovství a rodina

V této kapitole bych ráda popsala co je rodina, její funkce, dále rodičovství a v neposlední řadě poruchy rodičovství. Cílem mé práce je zjistit, jak funguje sociální rehabilitace pro rodiče s dětmi. Proč se vlastně matky ocitají v takové situaci, že musejí požádat o pomoc na sociální rehabilitaci.

1.1 Pojem rodina

Každý z nás si pod pojmem rodina představí trochu něco jiného. Každý si ze své původní rodiny odnáší jiné zkušenosti, a to, co pro jednoho může být běžná věc, pro druhého být nemusí. V současné době se tento pojem velice mění, protože se mění celá společnost. Rodina už není pro každého tou nejvyšší hodnotou. Otázkou zůstává, zda touto hodnotou v minulosti byla. Myslím si, že v mnoha případech byli do sňatku lidé spíše tlačeni svým okolím, zvyklostmi, tradicí, a také finančními důvody.

Rodinu lze chápat jako primární skupinu, která je založená zejména na svazku muže a ženy, na pokrevním vztahu rodičů a dětí nebo také na vztahu jej „*substituující*“ (osvojení), případně na společné domácnosti, kde členové rodiny plní určité role, které vyplývají ze soužití. Toto všechno podmiňuje existenci rodiny a dává tomu nějaký význam ve vztahu k jedinci nebo společnosti.¹

Pod pojmem rodina si představím jistotu, oporu, ochotu, pocit lásky, důležitost jedince v rodině. Rodina nám dává určité mantinely a pravidla, kterým se učíme během našeho vývoje a našeho života. Každý si svá pravidla nastavuje jinak. Rodina by nás měla naučit slušnému chování (jako je zdravení, mytí rukou.). Myslím si, že rodina je důležitým aspektem v celé populaci.

Rodina se považuje za nejdůležitější sociální skupinu, které jsme součástí. V rodině dochází k uspokojování potřeb člověka a to jak fyzických, psychických, tak i sociálních. Rodina nám dává zázemí potřebné ke společenské seberealizaci, člověk díky ní čerpá zkušenosti a vzorce chování, které nelze najít v jiném prostředí. Rodina slouží, jako zdroj určitého systému hodnot, které ovlivňují chování členů rodiny a okolí. Rodina

¹ Srov. DUNOVSKÝ. J. *Sociální pediatrie*, s. 91-92.

je místem, které formuje jedince i jeho průběh vývoje, určuje jeho budoucí roli ve společnosti a identitu.²

Někdy se může sama rodina stát pro jedince zátěží. Rodina může být dokonce zdrojem různých psychických problémů a následných sociálně patologických jevů. Může nastat situace, kdy je vážně narušen psychosociální vývoj, a tím fungování všech členů rodiny, především však dětí.³

Rodina ovlivňuje dítě jak biologicky, tak i sociálně. Rodiče disponují podobnými předpoklady jako jejich děti a vychovávají je určitým způsobem na základě svých schopností. Jejich další vývoj se odvíjí od osobnosti, a také míře vzdělanosti rodičů, které se pak odrazí i v jejich výchovném přístupu. Rodiče, kteří dosáhli vyšší sociálně-kulturní úrovně, se spíše snaží zajistit svým dětem dobré vzdělání, jelikož jej považují za důležité.⁴

Rodina je nejstarší lidskou společenskou jednotkou. Rodina vznikla v pradávných dobách, kdy se člověk málo podobal tomu, jak ho známe dnes. Jeden z důvodů vzniku rodiny bylo plození a rozmnožování daného živočišného druhu (k tomu ostatně není třeba rodiny), ale především z důvodu potřeby své potomstvo ochraňovat, učit, vzdělávat a připravovat pro život.⁵

Základem funkční rodiny je naplnění životních potřeb všem. Za hlavní životní potřeby se dá uvést u všech členů rodiny tyto: dostupnost jídla, oblečení, bydlení, ochrana zdraví, a emocionální a vztahová podpora. Pokud se v rodině vyskytují děti, měla by rodina zajistit a podpořit učení a „otevřít budoucnost“.⁶

Rodina není jedinou institucí, která bude pečovat o prospěch, ochranu, výchovu a vzdělání dítěte, a která tedy bude mít vliv na utváření jeho osobnosti. Svou velkou, roli zde můžou hrát školy, hřiště, kamarádi, přátelé atd. Rodina má mezi všemi přece jen jedinečné a výsadní postavení.⁷

² Srov. FISCHER, S.; ŠKODA, J. *Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*, s. 155-156.

³ Srov. „TAMTÉŽ“, s. 156.

⁴ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*, s. 18.

⁵ Srov. MATĚJČEK, Z. *O rodině vlastní a nevlastní a náhradní*, s. 15.

⁶ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H., *Podpora rodiny: manuál pro pomáhající profese*, s. 18.

⁷ Srov. MATĚJČEK, Z. *O rodině vlastní a nevlastní a náhradní*, s. 16.

Rodina by měla být důležitou a základní životní jistotou pro dítě.⁸

*„Rodinu je v současnosti možné definovat jako společenství lidí, kteří se jako rodina cítí“.*⁹

V současnosti by bylo vhodné o rodině hovořit spíše o rodinném soužití lidí. Jádrem tohoto soužití, pokud spolu dospělí žijí, je citová vazba mezi nimi. Dospělí partneři mohou být i stejného pohlaví. Existují i rodinná soužití, v nichž žije jeden dospělý s dítětem nebo dětmi. Poté je považován za pouto rodičovství.¹⁰

Zde jsem popsala, co je rodina, její definice a jak rodina vypadá. Dále bych se proto zaměřila na funkce rodiny, které jsou dle mého názoru velice důležité pro správné fungování rodiny a zabezpečení základních potřeb pro dítě a rodinu samotnou.

1.2 Funkce rodiny

V této kapitole se zaměřím na popis funkcí rodiny, protože je třeba znát tyto funkce, co nejlépe – kvůli poskytování kvalitní péče (rady, jak pečovat o dítě), abychom mohli posoudit, jaké funkce rodina plní. Jedná se o 4 základní funkce.

Biologicko - reprodukční funkce

Má za úkol zabezpečovat udržení života početím a porozením nového člověka. Tato funkce může být nazvaná také jako „sexuální funkce“, protože naznačuje oddělení sexuálních aktivit „pro radost“ a „pro reprodukci“. Zde je důležitý vztah muže a ženy, který zde nachází svůj smysl. Pokud vznikne nový jedinec, pak vzniká i genetická výbava. Biologicko – reprodukční funkce se může uplatnit mimo rodinu, ale v rodině nabývá svůj plný význam. Nejde jen o to přivést dítě na svět, ale hlavně ho dokázat zabezpečit, a dát mu potřebné podmínky pro život a další vývoj.¹¹

Ekonomicko – zabezpečovací funkce

Tato funkce se nevztahuje jen na dítě, ale na všechny členy domácnosti. V dnešní době se rodina stala spotřební jednotkou, která je zcela závislá na výrobní činnosti společnosti. Dnešní rodina si udržuje určité prvky výroby. Za ně lze pokládat vnitřní činnosti rodiny, které vytvářejí její hmotné zabezpečení. Může to být například úklid,

⁸ Srov. MATĚJČEK, Z. *O rodině vlastní a nevlastní a náhradní*, s. 17.

⁹ MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H., *Podpora rodiny: manuál pro pomáhající profese*, s. 17.

¹⁰ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H., *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 13.

¹¹ Srov. DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie*, s. 92.

příprava jídla, domácí činnosti, které nejsou koníčkem, ale nutností. Tato funkce se netýká jen oblasti materiální, ale přechází do oblasti sociální, duševní až duchovní. Důležitou funkcí, kterou vykonává, je zajistit svým členům rodiny životní jistotu a pocit bezpečí.¹²

V této funkci je hlavně důležité zajistit příjem rodiny, dobré hospodaření s penězi, ale i v rodině. Základem této funkce je také zajištění a udržení bydlení a také udržování domácnosti v čistotě.

Emocionální funkce

Funkce je vázaná na plně rozvinutého člověka, zralého, odpovědného, pro kterého není jen citový vztah něčím chvilkovým, ale má trvalou bázi jistoty a citového zázemí pro všechny její členy. Emocionalita je nejdůležitějším faktorem rodiny, i když v poslední době vystupují v tomto směru opět faktory hmotné povahy. Tato funkce je potřebná pro dospělé, ale i pro děti, ačkoli v jiné podobě. Zde je třeba zdůraznit, že zájem o dítě a sledování jeho prospěchu pramení právě z emocionality. Tato funkce zajišťuje harmonický život rodiny, uspokojení a životní naplnění pro všechny její členy.¹³

Socializačně výchovná funkce

U této funkce jsou velice důležité pozitivní emocionální vztahy i celková atmosféra v rodině. Důležitým faktorem je opravdový zájem o dítě a kvalitní péče o ně, v jeho výchově, v jeho přijetí jaký je, porozumění mu v jeho vývoji a potřebách a požadavcích. Proto je důležité toto všechno včas a se zaujetím uspokojovat a rozvíjet jeho schopnosti a síly. Zde je také velice důležité naplňovat potřeby dítěte, určovat mu pravidla či mantinely chování a monitorovat aktivity dítěte.¹⁴

Popsala jsem 4 základní funkce rodiny, které jsou důležité pro fungování rodiny. Každá funkce je v něčem specifická a důležitá pro rodinu. Dále bych ráda navázala na rodičovství, které úzce souvisí s rodinou a s funkcemi rodiny.

¹² Srov. DUNOVSKÝ. J. *Sociální pediatrie*, s. 92 – 93.

¹³ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 93.

¹⁴ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 93.

1.3 Rodičovství

Zde bych ráda popsala definici rodičovství, jeho nástrahy a karamboly, které rodiče čekají s nástupem rodičovství.

„Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.“¹⁵

Pojem rodičovství se v každé zemi chápe trochu jinak. V anglosaských zemích se používá pojem „parenting“ tento význam v sobě zahrnuje všechny typy chování rodiče vůči dítěti, péče a výchova, které mají vliv na dítě. V německy mluvících zemích se používá výraz „elterliche Sorge“ znamená to přímou péči a výchovu.¹⁶

„Dobré rodičovství má být milující, pečující, bezpečné, stálé, ochranné a podpůrné. Je úhelným kamenem zdravého vývoje dítěte.“¹⁷

Jednou z klíčových změn, kterou partnery čeká je narození dítěte. Dítě přináší do partnerství mnoho nového, například se mění emocionální rovnováha mezi nimi. Přijetí rodičovské role je pro mladé lidi v dnešní době dlouhodobá záležitost. Zvažují, zda jsou dostatečně na tuto roli připraveni. Na toto období rodičovství se systematicky připravují nebo jí naopak odkládají.¹⁸

Rodičovství nám přináší jakousi vzájemnost, sdílení a naplňování významných životních potřeb dětí a rodičů.¹⁹ V průběhu „stávání se rodičem“ dochází ke shledání zralého jedince. Zde dochází ke schopnosti poskytovat péči o jedince, který bez této péče nepřežije.²⁰

Ve vztahu rodič – dítě dochází ke vzájemnému poskytování něčeho, co oba k životu potřebují. K těmto potřebám můžeme uvést potřebu stimulace, dále potřebu

¹⁵ Zákon 89/2012 Sb. Nový občanský zákoník [online].

¹⁶ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H.,. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 46.

¹⁷ „TAMTÉŽ“ str. 46.

¹⁸ Srov. GILLERNOVÁ, I.; KEBZA, V. a kol. *Psychologické aspekty změn v české společnosti*, s. 114.

¹⁹ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 114.

²⁰ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 114.

smysluplného světa, potřebu životní jistoty, dále potřebu pozitivní identity a vlastní společenské hodnoty nebo potřebu otevřené budoucnosti.²¹

Rodičovství je naprosto přirozenou součástí našeho života, alespoň pro většinu z nás. Existuje, ale mnoho dopadů, které působí negativně na schopnost zvládnout a přijmout rodičovskou roli. Proto bych ráda dále uvedla problematiku poruch rodičovství.²²

1.4 Poruchy rodičovství

Poruchy rodičovství vznikají tím, že rodiče neumějí, nemohou nebo nechtějí konat to, co je pro vývoj dítěte potřebné a důležité.²³

Můžeme uvést pár příkladů, které rodiče nezvládají například:

- rodiče se o dítě, nemohou starat – důvodem mohou být nepříznivé přírodní podmínky a situace (přírodní katastrofy), dále poruchy fungování celé společnosti (válka, bída), narušení celého rodinného systému (nemoc, úmrtí, invalidita),
- rodiče se neumějí nebo se nedovedou o dítě postarat – rodiče nejsou schopni dítěti zajistit přiměřený vývoj a uspokojit jejich základní potřeby, a to z toho důvodu vlastní nezralosti či neschopnost vyrovnat se se zvláštními situacemi, dále do této kategorie řadíme situaci rozvádějících se rodičů,
- rodiče se nechtějí o dítě starat – zde může jít o poruchy osobnosti rodičů, zájem rodičů není dobrý a děti jim jsou lhostejné, neposkytují jim řádnou péči a děti opouštějí,
- rodiče dítě týrají a zneužívají – jedná se o nepřátelský vztah mezi rodičem a dítětem, vědomě jim ubližují. Děti jsou ohroženy na fyzickém a duševním zdraví. Někdy to bohužel může vést až k usmrcení dítěte,
- rodiče se o dítě nadměrně starají – dítě má nadměrnou péči než je potřeba, nadměrná péče a rozmazlování, může vést k nerespektování druhých lidí.²⁴

Jedná se tedy o rodiče, kteří nemají schopnost se sladit s dítětem, ať už trvale, či pod vlivem nějakého stresu nebo dítě zanedbávají. Rodič, který se o dítě nestará, nebo

²¹ Srov. GILLERNOVÁ, I.; KEBZA, V. a kol. *Psychologické aspekty změn v české společnosti* s. 115-116.

²² Srov. „TAMTÉŽ“ s. 117.

²³ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 117.

²⁴ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 117 - 118.

mu nevěnuje určitou pozornost a nebere ohledy na potřeby dítěte, vyvolává v dítěti určitý pocit rozladění, jehož charakter může být hyperaktivace nebo útlum. Taková reakce může rodiče rozladit a vést k násilnému činu.²⁵ Uvedené následující charakteristiky jsou pro zanedbávající rodiny typické:

- nezvládají provoz domácnosti, domácnost je chaotická,
- chybí jim absence rodinné autority,
- jsou tam větší zdravotní problémy,
- špatně zvládají řešit jakékoliv konflikty, které se rodiny týkají,
- méně vyjadřují své pocity.²⁶

Za problémové rodiny se považují **rodiny nezralé** – nezralost v oblasti zkušeností, v oblasti ekonomické a sociální, ale i v oblasti citů, dále se jedná o **rodiny přetížené** – konflikty, nemoci, některého člena rodiny, bytové či ekonomické problémy, dále **rodiny ambiciózní** – vzestup a seberealizace na úkor dětí, či rodiče jsou pohlcováni vlastním uplatněním, dále **rodiny perfekcionistické** – děti mají podávat ty nejlepší výkony, mají být lepší než ostatní, **rodiny autoritářské** – dítě je přísně vedeno, jsou zde zákazy a příkazy, **rodiny rozmazlující** – rodiče postupují podle toho, jak si přeje dítě, **rodiny nadměrně liberální a improvizující** – nedostatek řádu, programu, špatný styl soužití, **rodiny odkládající** – přesouvají běžnou péči na kohokoliv jiného, **rodiny disociované** – vážně narušené vztahy mezi členy rodiny.²⁷

2. Posouzení funkčnosti rodiny

V předchozích kapitolách jsem popsala funkce rodiny, poruchy rodičovství, proto bych dále pokračovala v posouzení rodiny, aby bylo zřejmé podle čeho se rodiny posuzují, jaká jsou kritéria pro posouzení a jak posuzuje funkčnost rodiny zákon. A podle jakých měřítek se může řídit sociální pracovník, když s rodinou pracuje. Proces posouzení je založen na snaze sociálního pracovníka pochopit skutečnosti o životě klienta.²⁸

²⁵ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H., *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 49.

²⁶ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 49.

²⁷ Srov. GILLERNOVÁ, I.; KEBZA, V. a kol. *Psychologické aspekty změn v české společnosti*, s. 119.

²⁸ Srov. NAVRÁTIL, P.; JANEBOVÁ, R a kol. *Reflexivita v posuzování životní situace klientek a klientů sociální práce*, s. 8.

Při posouzení funkčnosti rodiny se sociální pracovníci setkávají s rodinami, které mají většinou problémy s dětmi. Posouzení rodiny vyžaduje delší přímý kontakt s rodinou, čas a dovednosti, které se dají získat jen tréninkem.²⁹

První kontakt je pro pracovníka velice důležitý a má velký vliv na efektivitu následného hodnocení. Okolností pro navázání kontaktu je celá řada, ale rodina se ocitá v nepříznivé situaci s mnoha negativními zkušenostmi a je nejistá ohledně své budoucnosti. Potřeba pracovníka seznámit se rychle s případem vede mnohdy ke zjednodušení situace nebo nálepkování osob například nezaměstnaný, alkoholik, dysfunkční rodina, afunkční rodina. Tato zjednodušená označení nejsou vhodným navázáním vztahu s klientem. Sociální pracovník by měl být na první setkání s klientem velice dobře připraven, měl by znát dobře materiály, které má k dispozici a odpovědi na následující otázky:

- Představa o rodině na základě dostupných materiálů,
- Co se v rodině jeví jako hlavní současné téma,
- Jaký vidí rodina hlavní problém,
- Kdo v rodině je nevlivnější a jak ho můžu získat ke spolupráci,
- Jestli se staly v rodině při předchozích intervencích nějaké chyby,
- Zda existuje něco, proč bych měl s touto rodinou pracovat.³⁰

Úvodní kontakt má 3 základní cíle

1. Cíl - v první řadě je velice důležité se s rodinou dobře seznámit a vést členy rodiny k pochopení, že oni jsou ti, kteří mají ve svém procesu podpory hlavní roli.

2. Cílem je předat rodině potřebné údaje pro zahájení spolupráce s nimi, a naopak dostat údaje, které jsou důležité pro administrativu.

3. Cíl je velice důležitý, protože zde je primární získat základní představu o problémech a konfliktech. Stejně tak je důležité získat informace o silných stránkách rodiny a zdroje rodiny.³¹

²⁹ Srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*, s. 190.

³⁰ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H., *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 154.

³¹ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 155.

Dle Kim Bergrové jsou při setkání s rodinou důležité tyto principy být přátelský, navodit otevřenou atmosféru, používat srozumitelný jazyk, kterému bude klient rozumět, naučit se používat sebe jako nástroj pomoci klientovi (zapojit zdravý rozum, pozorovací schopnosti), zachovat si pozitivní a otevřený pohled na klienta za všech okolností, věnovat pozornost dospělým i dětem, když se rodiče stěžují na děti, je to dobrá příležitost pozitivně se zmínit o jejich rodičovských schopnostech.³²

Situace určující cíle hodnocení – profesionálně prováděné hodnocení rodiny může zjišťovat poměry mladistvých, dospělých a také dětí, zde jsou následující případy:

- Při odůvodněné pochybnosti o tom, zda vlastní nebo náhradní rodina dítě vychovává přiměřeně, a rozhoduje se o způsobu podpory rodiny, popřípadě o jiných opatřeních (včetně výchovy dítěte v jiné rodině) například jak se rodina o dítě stará,
- Dítě se dostane do péče ústavu nebo jiné rodiny,
- Když jsou oba rodiče v nepříznivé sociální situaci
- Při rozhodování o návratu dítěte do rodiny po jeho umístění mimo rodinu,
- Forma péče po rozvodu rodičů,
- Při zprávě probační služby uložené justičními orgány dětem a mladistvým zejména „dohled“,
- Zda pracovat s rodinou při terapii dítěte či mladistvého,
- Zda pracovat s rodinou při terapii dospělého.³³

K tomu abychom mohli posoudit rodinu, se váže několik otázek například:

- Jak dlouhá doba je přiměřená na to, aby kvalifikovaný profesionál či tým profesionálů dokázal rodinu posoudit?
- V jaké situaci se hodnocení dělá?
- Jaký je jeho cíl?
- Hrozí nějaké nebezpečí v případě prodlení?³⁴

³² Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H., *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 155.

³³ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 104.

³⁴ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 105.

Pokud vezmeme v úvahu tyto otázky, dojdeme ke třem typům hodnocení posouzení rodiny, která jsou zaměřená na jeden specifický parametr jejího fungování – účelem bude výzkum, dále pak základní posouzení rodiny, která je zaměřená na akutní rizika pro dítě nebo pro dospělého, a v neposlední řadě posouzení hloubkové beroucí v úvahu všechny aspekty pro fungování rodiny.³⁵

V hodnocení rodiny se můžeme opírat o to, jak se rodina chová, jaké má postoje a jaké názory vyjadřují členové domácnosti. Ideální by bylo opírat hodnocení o oba druhy dat, přičemž přednost by mělo mít jednání. Pokud posuzovatel dává přednost slovnímu vyjadřování je ve hře další faktor a to schopnost členů rodiny odhadnout, co chce pozorovatel slyšet a to mu pak sdělit. Z toho nám vyplývá, že je nejlepší rodinu vidět v jejich přirozeném prostředí a v akci, jak se chovají.³⁶

2.1 Hodnocení rodiny

Dle vyhlášky 473/2012 vyhodnocení situace rodiny zahrnuje:

1. *„analýzu situace rodiny a rodinného prostředí,*
2. *analýzu příčin krize v rodině,*
3. *zhodnocení vztahu rodiče a dítěte,*
4. *určení potřeb rodiny,*
5. *určení možností rodiny, především vztahových, ekonomických a sociálních,*
6. *určení výchovných kompetencí a předpokladů rodičů k výchově dítěte a zhodnocení možných rizik ve výchově dítěte,*
7. *posouzení materiálních a finančních podmínek života rodiny,*
8. *další skutečnosti nezbytné pro hodnocení situace rodiny v konkrétním případě“.*³⁷

Z výše uvedené vyhlášky nám vyplývá, jak můžeme rodinu hodnotit. Jednotlivé body nám ukazují, co je třeba zmapovat pro posouzení rodiny. Proto bych dále pokračovala hodnocením aspektů, které spolu úzce souvisejí. Hodnocení jednotlivých

³⁵ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H., *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny* s. 105.

³⁶ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 108.

³⁷ Vyhláška 473/2012 [online].

aspektů nám dopodrobna ukáže, jak s rodinou pracovat, aby se lépe vyhodnotila situace v rodině.

Hodnocení jednotlivých aspektů rodiny

Důvody posouzení rodiny a zdroje údajů – proč byla rodina kontaktována pracovníky, jaká organizace rodinu kontaktovala, jaké jsou důvody pro hodnocení rodiny.

Kulturní a hodnotová orientace rodiny – jaký je používaný jazyk v rodině, příslušnost k církvi, určité zvyklosti rodiny, popis původní rodiny.

Složení domácnosti či rodiny – kdo ve společné domácnosti žije (manželský stav, biologická příbuznost dospělých a dětí, věk, zaměstnání nebo škola), zde je důležité uvést vztah dospělých s dětmi, kteří v této domácnosti nebydlí.

Socioekonomický status, příjmy – hlavním ukazatelem mohou být: průměrný čistý příjem domácnosti, průměrný čistý příjem na jednoho člena rodiny za měsíc, placení výživného, finanční rezerva, sociální dávky, přídavky na děti, dluhy a schopnost je splácet. Významným je subjektivní pocit chudoby u dospělých a také jak dlouho v chudobě žijí, délka jejich nezaměstnanosti.

Zajištění provozu domácnosti – péče děti, domácnost, vaření, prádlo, úklid, údržba domu či bytu, zacházení s financemi, péče o zahradu, organizace volného času a společenských kontaktů.

Organizace a odborníci v minulosti a současnosti angažování na řešení problémů rodiny – u subjektů působících na rodinu v minulosti je vhodné popsat důvody, podobu intervence, dobu jejího trvání a výsledek. U subjektů angažujících na osudu rodiny je důležité zjistit důvody, povahu intervence, její prospěšnost.

Vztah rodiny k ohroženému dítěti – zde je vhodné popsat, nakolik rodina toto dítě vnímá jako své, nakolik ho odmítá. Kým je ještě dítě odmítáno (škola, širší rodina a zjistit důvody proč).

Reflexe problému v rodině – popis, toho nakolik rodina vnímá svůj problém definovaný profesionálem, který rodinu posuzuje. Důležité je, nakolik se rodina v definici shoduje.

Postoje ke změně – jak se rodina postaví ke změně a v čem ta změna má být, zda je rodina schopna změnit své fungování.³⁸

2.2 Nástroje k posouzení rodiny

Metody využitelné k posuzování rodiny

Při posuzování rodiny je dobré využít více metod a hodnocení by mělo provádět více osob. Následně uvedu následující metody:

- **Rozhovor týkající se vlastního chování posuzovaného člena rodiny**
 - Je důležité zvážit, jaké téma je lepší probírat s členy rodiny jako s jednotlivci a která se hodí spíše do následující kategorie. Záleží na situaci v rodině.
- **Rozhovor týkající se chování jiných členů rodiny a fungování rodiny jako celku**
- **Pozorování spontánní interakce rodiny**
 - Týká se rituálů v rodině například (příprava jídla, volné hry, vítání návštěv, přípravy dětí na školu, ukládání dětí ke spánku)
- **Pozorování interakce navozené určitým zadáním**
 - Jedná se o určitá témata například: Co budete dělat o prázdninách? Co jste dělali minulý víkend?
- **Dotazníky a testy**
 - Jsou vhodné pro dospělé nebo pro větší děti. Výsledky je třeba prezentovat před rodinou a prezentovat jim to opatrně. Výsledky, pokud jsou přímo používány při práci s rodinou, tak pro ně musí mít srozumitelnou podobu
- **Konstrukce genogramu zobrazujícího příbuzenské vztahy mezi členy rodiny**
 - Genogram, který znázorňuje intenzitu a kvalitu vztahů v rodině je pro rodinu poměrně náročný, protože některé členy rodiny mohou zablokovat. Genogram by se měl skládat společně s rodinou.
- **Strukturované techniky**
 - Pod těmito technikami se rozumí hry, modelování, kreslení, které vystihují současnou roli v rodině.

³⁸ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H., *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 158 – 162.

- **Rozbor dokumentů**

- Jde o dokumenty, které jsou vytvořené jinými pracovníky, kteří pracovali s rodinou. Tento dokument má být hodnocen v kontextu původní „zakázky“ a brán ohled na rozhodnutí tehdejšího pracovníka.

- **Ekomapa**

- Přináší vizuální znázornění začlenění členů rodiny do širšího sociálně ekologického kontextu. Znázorňuje intenzitu a kvalitu vztahů.³⁹

Pozorování lze provádět v přirozeném prostředí rodiny nebo v prostředí, kam rodiny docházejí na určitou část dne a mohou se, tak věnovat činnostem, pro které nemají v domácím prostředí vhodné podmínky. Skutečnosti zjištěné z pozorování se dále prověřují rozhovorem a naopak.⁴⁰

Tento proces hodnocení rodiny slouží k posouzení rodiny, jak rodina funguje, jaké má rodina zdroje, jak je schopná péči o dítě. Mělo by nám to dát celkový vhled do rodiny. A z toho by měl sociální pracovník poznat, jak s rodinou pracovat. Jedním z výsledků toho zkoumání může být i sociální rehabilitace jako jeden z prostředků nápravy situace v rodině, o sociální rehabilitaci se zmiňuji ve 3 kapitole.

Dalším možným nástrojem pro posouzení rodiny bych uvedla Dunovského. Podle něho byl vytvořen dotazník funkčnosti rodiny. Tuto metodu založil z důvodu komplexnosti pohledu na rodinu. Tento dotazník je rozdělen do osmi kroků.

- **složení rodiny** - příkladem může být rodina úplná⁴¹, neúplná⁴², dále rodina doplněná rodičem tzv. „družská“⁴³ a dále rodina náhradní⁴⁴,
- **stabilita rodiny** - jedná se o rodinu pevnou, narušenou a rozvrácenou,
- **sociálně – ekonomická situace** – situace může být velmi dobrá, dobrá, uspokojivá nebo špatná a velmi špatná; toto se hodnotí podle věku rodičů, vzdělání, typu zaměstnání, rodinného stavu, čistého příjmu, vybavení bytu,
- **osobnost rodičů** – rodič se dobře vyrovnává se společenskou adaptací, nevyrovnává se s problémy nebo jeho osobnost je patologická,

³⁹ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H., *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 112 – 113.

⁴⁰ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 115.

⁴¹ Úplná rodina = rodiče a děti, dítě vidí vzor obou rodičů

⁴² Neúplná rodina = jeden z rodičů chybí

⁴³ Družská rodina = jedná se o rodinu, která má nevlastního otce či matku

⁴⁴ Náhradní rodina = chybí oba rodiče, dítě je mimo biologickou rodinu

- **sourozenci** – záleží zda, mají sourozence nebo je dítě jedináček, zda jsou sourozenci postiženi nebo žijí mimo rodinu,
- **stav a vývoj dítěte** – kritérium, zda dítě odpovídá normě, či je vážněji narušený nebo je těžce narušený
- **zájem rodičů o dítě** –záleží, zda je jejich zájem opravdový, formální, nedostatečný, nezájem či nenávistný vztah,
- **péče rodičů o dítě** – péče je velmi dobrá, uspokojivá, dostatečná, špatná, nedostačující či traumatizující.⁴⁵

Každá tato oblast má určitý počet bodů, který se na konci dotazníku sčítá, a pak se tyto oblasti rozdělují do pásma funkčnosti.

Rodina funkční – jedná se o rodinu, která nemá žádné problémy a vývoj dítěte není ohrožen.

Rodina problémová – v rodině se vyskytují drobné problémy, ale rodina je schopná tyto problémy řešit či je využita krátkodobá pomoc zvenčí, zdraví a vývoj dítěte není nijak ohroženo.

Rodina dysfunkční – rodina není schopna si pomoci sama a potřebuje pomoc z venku, v rodině jsou už narušené funkce a vývoj a zdraví dítěte je ohrožen.

Rodina afunkční – rodina neplní žádnou funkci, dítě je ohroženo na životě.

V této části práce jsem popsala rodinu dle její funkčnosti. V případě, že rodina je dysfunkční nebo afunkční může se dostat do situace, která není pro rodinu příliš příznivá. Proto bych dále pokračovala rizikovou (ohroženou) rodinou, kde lépe vysvětlím, s jakými těžkostmi se rodina potýká.

2.3 Riziková (ohrožená) rodina

K nerovnováze v sociálním fungování dochází v ohrožené rodině, přičemž tato nestabilita je výsledkem interakcí mezi jednotlivými členy rodiny nebo mezi rodinou a subjekty v jejím sociálním okolí. V této chvíli se ohrožená rodina ocitá v situaci, kdy nedokáže najít odpovídající pomoc a využít nabídky služeb.⁴⁶

⁴⁵ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 17.

⁴⁶ Srov. NAVRÁTILOVÁ, J., *Ohrožená rodina*. In: MATOUŠEK, O. et al. *Encyklopedie sociální práce*, s. 359.

Budeme-li hodnotit míru ohrožení rodiny přináší to náročný, komplexní úkol. Máme – li podezření, že je dítě ohroženo, je třeba to prověřovat s vědomím, že se to nemusí potvrdit. Cílem hodnocení je formulovat typ ohrožení, častost jeho výskytu a pokusit se odhadnout i pravděpodobnost, že se to může opakovat. Mezi základní charakteristiky ohroženého dítěte patří nevhodné podmínky, zanedbávání, týrání a zneužívání.⁴⁷ Nepříznivými vlivy mohou být podmínky, v nichž se rodina nachází nebo žije. V bytě se například netopí, dítě nemá dostatek oblečení a jídla. Pokud je příčinou tohoto stavu extrémní chudoba, v níž žijí všichni členové domácnosti, je vhodné spíše mluvit o životě v nevyhovujících podmínkách, protože zde žijí všichni členové domácnosti. pro děti tyto podmínky představují soubor, který ohrožuje jejich život. Děti nemusejí strádat jen v základních potřebách, ale mohou mít špatné výsledky ve škole nebo nemusejí mít dostatečnou zdravotní péči.⁴⁸

Pozornosti okolí neuniknou příznaky pro zanedbávání základních potřeb, jako je například páchnoucí oděv, vyhublost dítěte, krádeže jídla.⁴⁹

Mnohoproblémová rodina

Jedná se o rodinu, která nese vážné těžkosti ve více sférách fungování, může to být například bydlení, finance, výchova dětí, vztahy (rodinné, partnerské, k institucím, konflikty se zákonem, nemoci).⁵⁰

Profesionálové se s touto rodinou dostávají do kontaktu často.⁵¹ V řadě oblastí má mnohoproblémová rodina vážné problémy, které se týkají následujících oblastí například příjmy, bydlení, jídlo, péče o děti, závislost na návykových látkách, násilné chování, zanedbávání dětí. Problémy členů rodiny tvoří komplex propojených těžkostí.⁵²

3. Sociální rehabilitace

V této kapitole se budu zabývat sociální rehabilitací. Sociální rehabilitace umožňuje lidem, kteří se nacházejí v tíživé životní situaci svou situaci řešit. Sociální rehabilitace

⁴⁷ Srov. MATOUŠEK, O. *Podpora rodiny: Manuál pro pomáhající profese*, s. 93.

⁴⁸ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 93.

⁴⁹ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 95.

⁵⁰ Srov. MATOUŠEK, O.; PAZLAROVÁ, H. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*, s. 18.

⁵¹ Srov. „TAMTÉŽ“ str. 17.

⁵² Srov. MATOUŠEK, O. *Podpora rodiny: Manuál pro pomáhající profese*, s. 14.

se zaobírá znevýhodněnými lidmi, kteří jsou na hranici sociálního vyloučení. Sociální rehabilitace pomáhá lidem navrátit se zpět do běžného života a snaží se jim pomoci se začlenit zpátky do společnosti a vrátit se tak zpátky do běžného života. Vysvětlím sociální rehabilitaci z pohledu různých autorů a popíši cílovou skupinu klientů sociální rehabilitace a její formy.

3.1 Vysvětlení pojmu

Dle Tomeše znamená rehabilitace „*navrácení, znovunabytí*“. Rehabilitace je slovo, které pochází z latinského původu „*rehabilitatio*“⁵³ a znamená obnovení, navrácení, znovunabytí. V sociální politice se dá chápat, jako návrat do původního stavu, tj. obnovení schopností člověka žít se a žít samostatně.⁵⁴

Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. definuje sociální rehabilitaci jako „*soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných, pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných schopností, potenciálů a kompetencí.*“⁵⁵

Sociální rehabilitace patří k aktivizujícím prvkům sociální politiky. Pojem rehabilitace v sobě zahrnuje rehabilitaci zdravotní, profesní nebo sociální. Napomáhá lidem se vracet zpět do přirozeného prostředí.⁵⁶

3.2 Cílové skupiny sociální rehabilitace

Dle zákona není cílová skupina sociální rehabilitace stanovena. Zákon neurčuje, komu má být sociální rehabilitace poskytnuta.⁵⁷ Cílovou skupinou sociální rehabilitace se stává každý, komu se věnují organizace v rámci sociální práce, které poskytují právě sociální službu sociální rehabilitace. Sociální rehabilitace se poskytuje u těchto osob například:

Lidé se zdravotním znevýhodněním - Pomoc těmto lidem se poskytuje v rámci tzv. *ucelené rehabilitace*, která se o klienta stará po stránce zdravotní, sociálně-právní

⁵³ Toto slovo znamená re = znovu, opět a habilitas = schopnost

⁵⁴ Srov. TOMEŠ, I. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*, s. 193.

⁵⁵ Zákon o sociálních službách 108/2006 Sb. [online].

⁵⁶ Srov. TOMEŠ, I. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*, s. 185.

⁵⁷ Srov. Zákon o sociálních službách 108/2006 Sb. [online].

a pedagogicko-psychologické. Rehabilitace se stává cílem postupů, které mají umožnit osobám se zdravotním postižením zachovat smyslové, intelektové, psychické a sociální funkce, tak aby se staly nezávislými.⁵⁸

Lidé s mentálním postižením - V rámci sociální rehabilitace se s klienty pracuje na zlepšení kvality jejich života. Jedná se o spolupráci sociální práce a zdravotní péče, které se podílejí na podpoře adaptace uživatele ve společenském prostředí, na udržování a rozvíjení jejich dovedností. Pomocí využívání zdrojů se snaží předcházet izolaci uživatele, nebo naopak integrovat jedince do společnosti. Důležité je brát postiženého takový jaký je a snažit se zachovat jeho samostatnost, naučit ho navázat kontakt a komunikovat se společností.⁵⁹

Lidé nezaměstnaní – Sociální rehabilitace napomáhá především snížit důsledky nezaměstnanosti a předcházet sociálnímu vyloučení. Cílem je podpora jedince v návratu do zaměstnání.⁶⁰

Lidé bez přístřeší - Lidem bez domova poskytuje sociální rehabilitace základní sociální a odborné poradenství. Dále jim pomáhá v zajištění základních potřeb (oblečení, hygiena, lékařská péče, teplo, potraviny, místo pro odpočinek) a podporuje je v soběstačnosti.⁶¹

Uživatelé drog – Principem sociální rehabilitace s uživateli drog je „resocializace“⁶², snižování konzumace drog. Snaží se uživatele motivovat k absenci užívání drog.⁶³

Zneužívané, týrané a zanedbané děti a jejich rodiny – špatné zacházení s dítětem je úmyslné nebo neúmyslné chování pečující osoby. Vymyká se společenským normám a ohrožuje dítě. Můžeme uvést typy poškozování dětí – tělesné

⁵⁸ Srov. KOLÁČKOVÁ, J.; KODYMOVÁ, P. Sociální práce se zdravotně znevýhodněnými. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*, s. 92.

⁵⁹ Srov. HRUŠKOVÁ, H.; MATOUŠEK, O.; LANDISCHOVÁ, E. Sociální práce s lidmi s mentálním postižením. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*, s. 112 – 114.

⁶⁰ Srov. KODYMOVÁ, P.; KOLÁČKOVÁ, J. Sociální práce s nezaměstnanými. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*, s. 309.

⁶¹ Srov. SCHWARZOVÁ, G. Sociální práce s bezdomovci. In. MATOUŠEK O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*, s. 315 – 330.

⁶² Resocializace = znovuuvedení do společnosti.

⁶³ Srov. MÜLLEROVÁ, P. MATOUŠEK, O. VONDRÁŠKOVÁ, A. Sociální práce s uživateli drog. In. MATOUŠEK O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*, s. 211 – 225.

týrání, sexuální zneužívání, zanedbávání, emoční týrání. Oběťmi špatného zacházení se stávají děti, které zaostávají ve vývoji nebo děti, které se chovají v rozporu s očekáváním rodičů (jsou neklidné, pláčou).⁶⁴

3.3 Formy sociální rehabilitace

Dle zákona o sociálních službách 108/2006 Sb. a podle vyhlášky 505/2006 Sb. se sociální rehabilitace poskytuje formou ambulantních a terénních služeb nebo formou pobytových služeb poskytovaných v centrech sociálně rehabilitačních služeb. Obsahuje tyto základní činnosti: například nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, soběstačnost a další činnosti, které vedou k sociálnímu začlenění, dále se pak jedná o zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti a v neposlední řadě pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Dále služba podle zákona 108/2006 Sb. a vyhlášky 505/2006 Sb. podle odstavce 1 poskytuje formu pobytových služeb v centrech sociálně rehabilitačních služeb, obsahuje vedle základních činností, obsažených v odstavci 2 tyto činnosti, poskytování ubytování, dále poskytnutí stravy a pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu.⁶⁵

Zde bych ráda uvedla již zmiňovanou vyhlášku 505/2006 Sb., která upravuje ustanovené ze zákona 108/2006 Sb. Vyhláška specifikuje sociální rehabilitaci a její poskytování.

Sociální rehabilitace poskytuje tyto činnosti: nácvik dovedností o vlastní osobu, o děti či jinou osobu v domácnosti a péči o domácnost. Péče o domácnost – chod kuchyně, obsluha domácích spotřebičů, drobné opravy, úklid, vaření, nakupování, péče o oděvy. Dále se, uživatel sociální rehabilitace zacvičuje v dovednostech, které potřebuje k vyřízení úředních úkonů, samostatná orientace v interiéru a exteriéru například jak využít veřejnou dopravu nebo jak se chovat při zvláštních sociálních situacích neb jak komunikovat, jak pracovat s financemi. Dále se zprostředkovává kontakt se společností za doprovodu pracovníka sociální služby a to například k lékaři, do zaměstnání nebo na zájmové aktivity, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti:

⁶⁴ Srov. MATOUŠEK, O. Sociální práce se zneužívanými, týranými a zanedbávanými dětmi a jejich rodinami. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*, s. 27 – 41.

⁶⁵ Srov. Zákon o sociálních službách 108/2006 Sb. a vyhláška 505/2006 Sb. [online].

upevňování získaných motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností.
66

3.4 Sociální rehabilitace jako sociální služba v dětském centru Jihočeského kraje, o.p.s. Strakonice

Příkladem fungujícího zařízení, kde probíhá sociální rehabilitace pro rodiny je Dětské centrum Jihočeského kraje, o.p.s. Strakonice. Toto centrum jsem si vybrala z toho důvodu, že jsem tam již několik let vykonávala praxi, kde se mi velice líbilo.

Jak jsem již uváděla výše, cílem sociální rehabilitace je dosáhnout toho, že rodič dokáže zvládnout celodenní péči o své dítě a poskytnout mu tak plnohodnotný život a zabezpečení v životě. Cílem je pomoc rodinám, které se ocitly v tíživé sociální situaci.

Sociální rehabilitace je soubor činností, které směřují k dosažení samostatnosti, nezávislosti a také soběstačnosti osob, a to díky jejich schopností a dovedností, posilování návyků a nácvikem výkonů běžných, pro samostatný život nezbytných dovedností. Přijaty mohou být matky nebo rodinný příslušník, jejichž dítě bylo svěřeno do zařízení dětského centra v rámci výkonu sociálně právní ochrany nebo dále matku, či rodinného příslušníka s dítětem, který splňuje náležitosti této služby (například svěření dítěte do péče, mladistvý rodič atd.).⁶⁷

Jedná se o nácvikové centrum pro matky, které nezvládají základní péči o sebe ani o dítě a hrozí u nich, že by jim muselo být dítě odebráno. Rodiče nebo rodinní příslušníci dostanou šanci v rozsahu několika měsíců v zácviku v péči o dítě. Toto je vhodné i pro matky, které prodělají laktační psychózu po porodu, protože mohou být nebezpečné nejen pro sebe, ale i pro své dítě. Mohou do tohoto zařízení být umístěny do té doby, než se jejich stav zlepší a stabilizuje. Pobytové zařízení může využít i otec či jiný rodinný příslušník. Pobyt využívají i mladistvé matky, které mohou v rámci sociální rehabilitace podstoupit tzv. diskrétní porod.⁶⁸

Sociální rehabilitace má kapacitu 5 bytových buněk tedy 15 osob (5 dospělých a 10 dětí), Forma pobytu je celoroční a časový rozsah služby je nepřetržitě.⁶⁹

⁶⁶ Srov. Vyhláška 505/2006 upravující zákon o sociálních službách č. 108/2006 [online].

⁶⁷ Srov. <https://www.dejk.cz/documents/domacirad.pdf> [online].

⁶⁸ Srov. „TAMTÉŽ“ [online].

⁶⁹ Srov. „TAMTÉŽ“ [online].

Rodiče jsou na SRH⁷⁰ přijímáni na základě vlastní žádosti, kterou je možno vyzvednout v zařízení DCJK⁷¹ nebo stáhnout, platné legislativy ČR – zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění.⁷²

Cílové skupiny sociální rehabilitace jsou matky nebo rodinný příslušník, který potřebuje pomoci v zácvičku a osvojení si dovedností, které jsou spojené s péčí o dítě, dále matky a rodinní příslušníci, jejichž dítě bylo svěřeno do zařízení Dětského centra v rámci sociálně právní ochrany dětí, dále matka nebo rodinný příslušník, který má zdravotní omezení a potřebuje pomoci v zácvičku a osvojení dovedností spojených s péčí o dítě nebo matka či rodinný příslušník s dítětem, který dle zvláštních potřeb splňuje náležitosti této služby například svěřením do péče, mladistvý rodič), dále matka, která řeší životní situaci v souvislosti s diskretním porodem.⁷³

Jedním z nejčastějších problémů uživatelů DCJK jsou nevhodné bytové podmínky. Bydlení neodpovídá standardům někdy, však dochází k tomu, že se uživatelé ocitnou na ulici. Dalším problémem je ekonomické zajištění, kdy mají uživatelé velmi nízký příjem. Tyto aspekty se velice odrážejí na vhodném zajištění při péči o dítě.⁷⁴

Dalším problémem je závislost rodičů na návykových látkách. Mnohdy matky užívají návykové látky během těhotenství. Po narození dítěte může mít dítě abstinenční příznaky. Matky užívají ve většině případu pervitin nebo marihuanu. Dále užívají i alkohol.⁷⁵

Důvody, které vedou k umístění dítěte do zařízení, patří i zdravotní stav rodičů. Příkladem může být duševní nemoc, kdy je nutná hospitalizace nebo situace, kdy vzhledem ke svému zdravotnímu stavu není rodič schopen se o své dítě postarat.⁷⁶

Služby nemohou být poskytnuty žadatelům s více než 2 dětmi, dále žadatelům, kteří by svým chováním výrazně narušovali či ohrožovali soužití druhých, například problematické pití alkoholu, žadatelé závislí na omamných látkách žadatelé postižení psychickou poruchou při níž mohou ohrozit sebe i druhé, dále žadatelé s agresivními projevy chování, žadatelé s otevřenou tuberkulózou, žadatelé s infekčním

⁷⁰ SRH = Sociální rehabilitace.

⁷¹ DCJK = Dětské centrum, Jihočeského kraje, o.p.s. Strakonice.

⁷² Srov. <http://www.dcjk.cz/documents/zprava2015.pdf> [online].

⁷³ Srov. „TAMTÉŽ“ [online].

⁷⁴ Zdroj DCJK.

⁷⁵ „TAMTÉŽ“.

⁷⁶ „TAMTÉŽ“.

onemocněním, žadatelé postižení psychiatrickou poruchou, při níž mohou ohrožit sebe i druhé, pohlavně nemocní v akutním stádiu, žadatelům, kdy tento pobyt není v zájmu dítěte (příklad: žadatelem o službu je otec dítěte, ovšem to bude soudem svěřeno do péče matky apod.).⁷⁷

Tato Sociální služba není určena osobám, které řeší nepříznivou sociální situaci spojenou se ztrátou bydlení – je důležité si uvědomit, že sociální rehabilitace nenahrazuje zařízení typu azylového bydlení.⁷⁸

V rámci poskytování sociální služby jsou uživatelům zajišťovány především tyto služby:

- základní sociální poradenství,
- nácvik dovedností v péči o dítě (režim péče, koupání, přebalování, technika kojení, výživa dítěte, bezpečnost, preventivní zdravotnická péče),
- nácvik dovedností pro zvládání péče o vlastní osobu, soběstačnost a dalších činností, které vedou k sociálnímu začlenění (stravovací a hygienické návyky, péče spojená s chodem domácnosti, úklid, praní prádla, drobné údržbářské práce, nakupování, vaření),
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (doprovázení do školských zařízení, do zaměstnání, k lékaři, zájmové a jiné aktivity, využívání běžných dostupných veřejných služeb, praktické využívání veřejných informací, nácvik způsobu komunikace, podpora vedení osobního života především v osobních záležitostech, korespondenci, podpora a pomoc směřující k udržení, obnovení nebo získání schopností nezbytných k samostatnému či co nejméně závislému uspokojování psychosociálních potřeb apod.),
- pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (pomoc při získávání finanční podpory pro matky nebo rodinné příslušníky, zprostředkování komunikace s úřady, získávání informací o dalších možnostech podpory apod.),
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti (upevňování získaných motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností),

⁷⁷ Srov. <http://www.dcjkc.cz/documents/zprava2015.pdf> [online].

⁷⁸ „TAMTEŽ“ [online].

- další činnosti poskytované služby (zpracování písemných podkladů a účast na jednání v zájmu uživatele s jinými odborníky, se správními orgány, soudy, nestátními organizacemi a sdruženími apod.⁷⁹

3.5 Sanace rodiny

Sanace rodiny je určitá podpora rodiny, aby fungovala rodina a plnila své funkce ve výchově dítěte. Sociální rehabilitace je její nástroj, kde jsou odborníci, kteří se snaží rodině nebo jeho členům pomoci, případně je odkazují na další odborníky.

Podle Bechyňové je sanace rodiny soubor opatření sociálně – právní ochrany⁸⁰, který preventivně působí na rodinu tak, aby se zabránilo odebrání dítěte z rodiny, a to z toho důvodu, že by se mohl narušit sociální, biologický a psychologický vývoj dítěte. Pokud by došlo k akutní situaci ohrožení dítěte nebo k narušení vývoje dochází k odebrání dítěte do ústavní péče. Sanace rodiny se snaží předcházet nebo eliminovat odebrání dítěte z rodiny. Dále napomáhá k dobrému fungování rodiny. Sanace rodiny napomáhá i k obnově funkcí v situacích, kdy už je dítě mimo domov, aby se mohlo, co nejdříve vrátit zpět domu. Principem sanace rodiny je primárně podpora dítěte prostřednictvím pomoci jeho rodině.⁸¹

Sanace rodiny nastupuje tehdy, pokud dojde k tomu, že je dítě zanedbáváno ze strany rodičů. Rodiče se o dítě starají, ale jde o to, že se rodiny ocitají v různých situacích například, mají strach ze ztráty z bydlení, mají nestabilní a nejisté vztahy v rámci užší a širší rodiny a proto nedokážou dítěti poskytnout stoprocentní péči, protože jim to momentální situace neumožňuje.⁸²

Podle Bechyňové lze předpovídat ohrožení dítěte v rodině. Popisuje faktory, které jsou následující:

- dětství rodičů/rodiče byli často obětí násilí ze strany rodičů,
- rodiče měli nějaké duševní onemocnění
- závislost na návykových látkách (alkohol, drogy),
- nezaměstnanost,

⁷⁹ Srov. <https://www.dcj.kc.cz/documents/domacirad.pdf> [online].

⁸⁰ Srov. BECHYŇOVÁ. V. Co je sanace rodiny. In. BECHYŇOVÁ. V. a KONVIČKOVÁ. M. *Sanace rodiny*, s. 18.

⁸¹ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 18.

⁸² Srov. KONVIČKOVÁ. M. Zanedbávání péče o dítě a sanace rodiny. In. BECHYŇOVÁ. V. a KONVIČKOVÁ. M. *Sanace rodiny*, s. 35.

- nízké vzdělání,
- dítě je nechtěné a může být překážkou v jejich životě.⁸³

Sociální rehabilitace se zaměřuje zejména na matky, které mají problémy s financemi, s bydlením, nezvládají základní péči o dítě (dítě je zanedbané, týrané), neví si rady s placením dluhů, mají vztahové problémy (s rodinou, partnerem) a proto bych ráda v této kapitole zmínila, jak na to nahlíží sanace rodiny.

Sanace rodiny se zaměřuje na funkce rodiny, které rodina přestává plnit nebo je neplní vůbec. Fungování rodiny se týká následujících oblastí ekonomické, ochranné, emocionálně – socializační. Oblasti sanace se zaměřují na zlepšení vztahů mezi rodiči a dětmi, vztah mezi partnery, na adaptaci na nové situace a na řešení problémů⁸⁴ Konkrétní funkce rodiny a jejich spojitost se sanací:

Ekonomická funkce – V této funkci se sanování zabývá nedostatkem financí, které je bohužel způsobeno špatným finančním hospodařením rodiny, dále nezodpovědným zacházením s financemi, nevhodným zaměstnáním, rodiče nejsou adekvátně ohodnoceni nebo jsou dlouhodobě nezaměstnáni.

Ochranná funkce – dochází k selhávání ochranné funkce; sanace rodiny se zaměřuje na zanedbávání péče o dítě nebo jiného člena rodiny.

Emocionálně – socializační funkce – Tato funkce se zabývá konkrétními vztahy v rodině, kde je důležité projevování emocí mezi rodičem a dítětem, na zapojení členů rodiny do společnosti. Zde je důležité respektování norem.⁸⁵

Sanace rodiny nelze provádět v těchto případech:

- špatné zacházení s dítětem ze strany rodičů,
- posouzení znaleckého posudku, že mezi dítětem a rodiči není žádná citová vazba,
- rodiče jsou závislí na návykových látkách,
- dítě je v rodině zneužíváno,
- rodiče jsou psychiatricky nemocní,

⁸³ Srov. KONVIČKOVÁ, M. Zanedbávání péče o dítě a sanace rodiny. In. BECHYŇOVÁ, V. a KONVIČKOVÁ, M. *Sanace rodiny*, s. 41.

⁸⁴ Srov. KASANOVÁ, A. *Sprievodca sociálneho pracovníka I. Rodina a deti*, s. 372.

⁸⁵ Srov. „TAMTÉŽ“ s. 373 – 374.

- rodiče jsou částečně zbaveni svéprávnosti a nespolupracují s multidisciplinárním týmem.⁸⁶

3.6 Legislativní rámec sanace rodiny

Aktivity odborníků zabývající se sanací rodiny je možné postavit na základě níže uvedených zákonů. Proces sanace se dotýká v rámci týmu i jiných odborníků z odlišných oblastí (např. pracovníci škol, pracovníci pro výkon ústavní výchovy). Avšak legislativa je přímo nevymezuje. V současné době najdeme úpravu této problematiky především v Zákoně o sociálních službách a v Zákoně o sociálně-právní ochraně dětí.

Zákon o sociálních službách

V zákoně o sociálních službách č. 108/2006 Sb. můžeme sanaci rodiny nalézt pod názvem Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, které jsou obsaženy v §65. Sociálně aktivizační služby jsou tak řazeny mezi služby sociální prevence, které zabraňují sociálnímu vyloučení.⁸⁷

„Služby sociální prevence napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.“⁸⁸

Sociálně aktivizační služby pomáhají takovým rodinám, které nedokážou překonat rizika ohrožení vývoje dětí. V rámci svých činností poskytují:

- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- sociálně-terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,

⁸⁶ Srov. BECHYŇOVÁ. V. Co je sanace rodiny. In. BECHYŇOVÁ. V. a KONVIČKOVÁ. M. *Sanace rodiny*, s. 20 – 21.

⁸⁷ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách [online].

⁸⁸ „TAMTÉŽ“ [online].

- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.⁸⁹

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Téma sanace je v rámci zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí upraven v rozsáhlé novele č. 134/2006 Sb. V rámci novely se k sanaci rodiny vztahují některé změny, mezi které patří například to, že obecní úřad obce s rozšířenou působností může rodičům uložit za povinnost využít pomoc odborného poradenského zařízení, dále je obecní úřad obce s rozšířenou působností povinen rodičům po umístění jejich dítěte do zařízení pro výkon ústavní výchovy poskytnout pomoc při vytváření⁹⁰

⁸⁹ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách [online].

⁹⁰ Zákon 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí [online].

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo zjistit, jak může sociální rehabilitace pomoci rodinám, které nezvládají péči o své dítě. V tomto tématu jsem se zaměřila na osoby, které se ocitají v tíživé životní situaci, a tím pádem nemohou pečovat o své děti.

Během své praxe jsem se v dětském centru Jihočeského kraje, o.p.s. Strakonice setkala s oddělením zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a s oddělením sociální rehabilitace. Obě oddělení mě velice zaujaly, ale více mě přitahovala práce sociální rehabilitace. A právě toto oddělení mě inspirovalo k výběru mého tématu. Právě sociální rehabilitace ve výše zmíněném zařízení se zaměřuje právě na správné fungování vztahu matky s dítětem, a právě proto tento druh sociální služby vnímám v této instituci jako velice potřebnou.

V úvodních kapitolách této práce jsem charakterizovala, co je rodina, její funkce, rodičovství, poruchy rodičovství. Dále jsem se zabývala posouzením rodiny. A v neposlední řadě jsem popsala právě sociální rehabilitaci, kterou jsem poté zaměřila na Dětské centrum Jihočeského kraje, o.p.s. Strakonice. Tato služba je poskytována osobám, které potřebují pomoci v osvojování dovedností v oblasti v péči o dítě.

Uvedený cíl práce, který jsem si pro bakalářskou práci stanovila, jsem splnila. Zařízení sociální rehabilitace je velice úspěšné a velmi dopomáhá uživatelům při osvojování dovedností, jak o dítě pečovat. Velký vliv má také samozřejmě situace v rodině, finanční situace, zdraví rodiny. Dále to mohou být návyky, které si rodina nese sebou (funkčnost rodiny, pravidla). Sociální rehabilitace napomáhá zejména matkám v dovednostech, které se týkají péče o domácnost, péče o rodinu, dítě, vyřízení administrativy a další okolnosti, které jsou potřebné pro správné fungování rodiny.

Zpracování mé bakalářské práce mne velmi obohatilo. Díky ní znám lépe pojem sociální rehabilitace. Získala jsem mnoho nových informací a zkušeností týkajících se sanace rodiny po umístění dítěte do zařízení. Mohla jsem zjistit, jaké mají matky potíže, proč jsou umisťovány na sociální rehabilitaci. Díky této práci jsem si uvědomila, že ne každý má fungující rodinu, která je schopná udělat vše pro ostatní členy domácnosti, a také jsem si uvědomila, že péče o dítě není žádná legrace. Za největší přínos pro mou budoucí profesi považuji samotnou praxi v Dětském centru Jihočeského kraje, o. p. s., kde jsem získala cenné dovednosti, které využiji ve své budoucí profesi.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

LITERÁRNÍ ZDROJE

BECHYŇOVÁ, Věra a Marta KONVIČKOVÁ. Sanace rodiny: sociální práce s dysfunkčními rodinami. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-392-5.

BECHYŇOVÁ, V. Co je sanace rodiny. In. BECHYŇOVÁ, V. a KONVIČKOVÁ, M. *Sanace rodiny*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-392-5.

DUNOVSKÝ, Jiří. Sociální pediatrie: vybrané kapitoly. Praha, 1999. Psyché (Grada). ISBN 80-7169-254-9.

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0.

GILLERNOVÁ, Ilona, Vladimír KEBZA a Milan RYMEŠ. Psychologické aspekty změn v české společnosti: člověk na přelomu tisíciletí. Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2798-1.

HRUŠKOVÁ, H.; MATOUŠEK, O.; LANDISCHOVÁ, E. Sociální práce s lidmi s mentálním postižením. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

KASANOVÁ, A. *Sprievodca sociálneho pracovníka I., Rodina a deti*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2008. ISBN: 978-80-8094-277-9.

KODYMOVÁ, P.; KOLÁČKOVÁ, J. Sociální práce s nezaměstnanými. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

KOLÁČKOVÁ, J.; KODYMOVÁ, P. Sociální práce se zdravotně znevýhodněnými. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

KONVIČKOVÁ, M. Zanedbávání péče o dítě a sanace rodiny. In. BECHYŇOVÁ, V. a KONVIČKOVÁ, M. *Sanace rodiny*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-392-5.

MATĚJČEK, Zdeněk. O rodině vlastní, nevlastní a náhradní. Praha: Portál, 1994. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-85282-83-6.

MATOUŠEK, O. Sociální práce se zneužívanými, týranými a zanedbávanými dětmi a jejich rodinami. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ. Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny v kontextu plánování péče. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-739-8.

MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ. Podpora rodiny: manuál pro pomáhající profese. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0697-2.

MATOUŠEK, Oldřich. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-502-8.

MÜLLEROVÁ, P. MATOUŠEK, O. VONDRÁŠKOVÁ, A. Sociální práce s uživateli drog. In. MATOUŠEK O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

NAVRÁTIL, Pavel.; JANEBOVÁ, Radka a kol. Reflexivita v posuzování životní situace klientek a klientů sociální práce. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. ISBN 978-80-7435-038-2

NAVRÁTILOVÁ, J., *Ohrožená rodina*. In: MATOUŠEK, O. et al. Encyklopedie sociální práce. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.

SCHWARZOVÁ, G. Sociální práce s bezdomovci. In. MATOUŠEK O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

TOMEŠ, Igor. Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3.

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství a dospívání. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Zákony pro lidi [online]. [cit. 2020-03-04]. Dostupné na
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108#cast3>.

Zákony pro lidi [online]. [cit. 2020-03-07]. Dostupné na
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-505>.

Zákony pro lidi [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné na
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-473>.

Zákony pro lidi [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>.

Zákony pro lidi [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné na
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>

Domáci řád [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na
<https://www.dcjk.cz/documents/domacirad.pdf>.

SEZNAM DALŠÍCH ZDOROJŮ

Interní dokumenty DCJK

SEZNAM PŘÍLOH

1. Souhlas s užíváním názvu Dětského centra Jihočeského kraje, o.p.s. Strakonice

PŘÍLOHA

Souhlas s užíváním názvu Dětského centra Jihočeského kraje, o.p.s. Strakonice

DĚTSKÉ CENTRUM JIHOČESKÉHO KRAJE, o.p.s.

Radomyšlská 336, 386 29 STRAKONICE
IČ: 260 97 745
Bankovní spojení: 246 931 649 / 0300
Tel.: + 420 383 314 334
FAX.: 383 380 200
www.dcjkc.cz
e - mail: info@dcjk.cz, martin.karas.strakonice@seznam.cz,

Souhlas s užívání názvu a využití dokumentace pro výzkum

Souhlasím s používáním názvu Dětského centra Jihočeského kraje, o. p. s., Strakonice, do bakalářské práce slečny Aleny Marešové.

Ve Strakonících dne: *21.01. 2020*

Martin Karas, ředitel

Dětské centrum Jihočeského kraje, o.p.s.

Radomyšlská 336, 386 29 Strakonice

IČO: 260 97 745 TEL.: 383 314 334

ABSTRAKT

MAREŠOVÁ, A. *Sociální rehabilitace pro rodiny s dětmi*. České Budějovice. 2020. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra oddělení praxe. Vedoucí práce. Mgr. Helena Machulová, PhD.

Klíčová slova: rodina, sociální rehabilitace, děti, sanace rodiny, dětské centrum.

Práce se zabývá sociální rehabilitací, která má pomoci rodinám, které nezvládají péči o své dítě. První část popisuje, co je rodina, a různé definice rodiny, její funkce a poruchy rodičovství. Druhá část se zabývá posouzením funkčnosti rodiny. Třetí část popisuje sociální rehabilitaci a její cíle, formy a cílové skupiny v neposlední řadě sanaci rodiny.

ABSTRACT

MAREŠOVÁ, A.. Social rehabilitation for families with children. České Budějovice 2020. Bachelor thesis. University of South Bohemia in České Budějovice. Theological Faculty. Department of practice. Thesis supervisor was Mgr. Helena Machulova, Ph.D.

Key words: family, social rehabilitation, children, family remediation, children's Center.

The work deals with social rehabilitation, which should help families who do not manage to care for their child. The first part describes what a family is and various definitions of the family, its functions and parenting disorders. The second part deals with the assessment of family functionality. The third part describes social rehabilitation and its goals, forms and target groups and last but not least the family rehabilitation.